

LATVIJAS KULTŪRAS AKADEMIJA

Reģ. Nr. 90000039164

Ludzas iela 24, Rīga, LV-1003, Latvija; tālr. (371) 67140175, (371) 67140174; fakss: (371) 67141012

E-pasts: admin@lka.edu.lv; <http://www.lka.edu.lv>

Kultūrpolitikas pamatnostādņu „Radošā Latvija” (2014.– 2020.) īstenošanas gala novērtējums

Kopsavilkums

Rīga, 2021

Kultūrpolitikas pamatnostādņu „Radošā Latvija” (2014.–2020.) gala novērtējuma izstrādes pamatojums

Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam „Radošā Latvija” (turpmāk – Pamatnostādnes) ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kas noteica valsts kultūrpolitikas mērķus un prioritātes laika periodam līdz 2020. gadam un bija vērsts uz to, lai sekmētu valsts ilgtermiņa un vidēja termiņa politikas plānošanas dokumentos izvirzīto mērķu sasniegšanu. Pamatnostādnes tika izstrādātas laika posmā, kad ekonomikas krīze bija ieviesusi radikālas izmaiņas attīstības plānošanas procesā un devusi jaunu, pieredzē balstītu izpratni par valsts izaugsmes virzītājspēkiem un avotiem. Jauna kultūrpolitikas dokumenta izstrādes nepieciešamību 2013. gadā aktualizēja arī vienotas integrētas pieejas ieviešana valsts un Eiropas Savienības (ES) politikas un budžeta plānošanā¹.

Pamatnostādņu gala novērtējuma tiesiski normatīvo pamatojumu veido:

- 1) Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi (Latvijas Republikas Ministru kabineta (MK) noteikumi nr. 737²),
- 2) MK rīkojuma nr. 401 (2014.gada 29.jūlijā)³ “Par kultūrpolitikas pamatnostādnēm 2014.–2020. gadam “Radošā Latvija”” 4.2. punktā noteiktā prasība līdz 2021. gada 31. maijam sniegt Pamatnostādņu īstenošanas gala novērtējumu.
- 3) Līgums (26.02.2021.) par kultūrpolitikas pamatnostādņu „Radošā Latvija” (2014.–2020.) īstenošanas gala novērtējuma veikšanu starp Latvijas Republikas Kultūras ministriju (KM) (līguma reģistrācijas Nr.2.5-12-5) un Latvijas Kultūras akadēmiju (LKA) (līguma reģistrācijas Nr. 1.21.1/3).

Saskaņā ar līgumu Pamatnostādņu gala novērtējuma veikšana paredz septiņu darba uzdevumu izpildi.

1. Pamatnostādņu mērķu un rezultātu sasniegšanas novērtējums.
2. Ietekmes novērtējums.
3. Politikas rezultātu un rezultatīvo rādītāju novērtējums.
4. Iesaistīto pušu novērtējums.
5. Resursu izlietojuma novērtējums.

¹Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam „Radošā Latvija”. Pieejams: <http://polsis.mk.gov.lv/documents/4877>, skatīts 12.05.2021.

² Ministru kabineta noteikumi nr. 737. Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi, stājās spēkā 13.12.2014. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=270934>, skatīts 16.05.2021.

³ Ministru kabineta rīkojums nr. 401 no 2014.gada 29.jūlija “Par kultūrpolitikas pamatnostādnēm 2014.-2020.gadam “Radošā Latvija”. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=267970>, skatīts 16.05.2021.

6. Mērķa grupu viedokļa analīze.

7. Rekomendāciju sniegšana.

Pamatnostādņu gala novērtējuma izstrādes laiks (26.02.2021.–31.05.2021.) sakrīt ar Kultūrpolitikas pamatnostādņu 2021.–2027. gadam “Kultūrvalsts” (politikas plānošanas dokuments, kas nosaka valsts stratēģiskos mērķus, prioritātes, rīcības virzienus un uzdevumus kultūrpolitikas jomā laika posmam no 2021. līdz 2027. gadam) saskaņošanas un apstiprināšanas procesu⁴. Lai jaunā plānošanas perioda pamatnostādnes nodrošinātu nozares politikas pēctecību, balstoties uz kultūrpolitikas pamatnostādņu 2014.–2020.gadam „Radošā Latvija” īstenošanas gaitā sasniegto progresu, būtiska ir gala novērtējuma secinājumu integrēšana jaunā plānošanas dokumenta Rīcības plānā.

Pamatnostādņu ieviešanas kontekstuālie jeb vides faktori

Globālā ekonomikas un finanšu krīze, kas minēta Pamatnostādnēs kā viens no kultūrpolitikas veidošanas vides faktoriem, ir zaudējusi savu toreizējo izpausmi un ietekmes spēku, taču vienlaikus transformējusies jaunā krīzē, ko plānošanas perioda pēdējā – 2020. gadā – izraisīja COVID-19 epidemioloģiskās drošības pasākumi. Tā radikāli ierobežoja gan kultūras un radošo nozaru organizāciju un uzņēmumu darbību, gan iedzīvotāju kultūras vajadzību apmierināšanas iespējas un pieejamību, līdz ar to, arī plānoto politikas rezultātu sasniegšanu 2020.gadā.

Demogrāfiskās izmaiņas ir vērtējamas kā kultūrpolitikas vides faktors, kura ietekme nav mazinājusies un kas arī 2020. gadā ir skatāms kā ilgtermiņā nozīmīgs faktors kultūrpolitikas attīstībā. Tas īpašu nozīmi iegūst kultūras līdzdalības, kultūrizglītības un kultūras piedāvājuma un pieprasījuma, kā arī kultūras un radošā sektora darba tirgus attīstībā.

Izmaiņas Latvijas nodokļu politikā ietekmē gan kultūras un radošajā sektorā nodarbināto atalgojuma līmeni, gan kultūras un radošo industriju uzņēmumu attīstības un konkurētspējas potenciālu (piemēram, PVN likme u.c.), gan kultūras nevalstiskā sektora attīstību, gan finansējuma plūsmu starp kultūras un citiem tautsaimniecības sektoriem sponsorēšanas, mecenātisma u.c. kontekstos.

⁴ Kultūras ministrija, Pamatnostādņu projekts "Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2021. – 2027.gadam "Kultūrvalsts"", projekts VSS-386. Pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40501590>, skatīts 26.05.2021.

Administratīvi teritoriālās reformas (ATR)⁵ plānošana un ieviešana

Pamatnostādņu ieviešanas laikā aktualizēja jautājumus par valsts un pašvaldību funkcijām, galvenajiem mērķiem un kompetencēm kultūrpolitikas īstenošanā.

Pamatnostādņu kā attīstības plānošanas dokumenta novērtējums

Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam „Radošā Latvija” konkrētajā plānošanas periodā bija vienīgais nacionāla līmeņa vidējā termiņa kultūrpolitikas plānošanas dokuments, tā virsmērķis ir “Latvija – zeme ar bagātu un koptu kultūras mantojumu, vitālu un daudzveidīgu kultūras dzīvi, radošiem cilvēkiem, konkurētspējīgām radošajām industrijām un augšupejošu dzīves kvalitāti ikvienam”⁶.

Politikas virsmērķa sasniegšanai pamatnostādnēs noteiktas četras prioritātes:

1. Kultūras kapitāla saglabāšana un attīstība, sabiedrībai līdzdarbojoties kultūras procesos.
2. Radošums mūžizglītībā un uz darba tirgu orientēta kultūrizglītība.
3. Konkurētspējīgas kultūras un radošās industrijas.
4. Radošas teritorijas un kultūras pakalpojumu pieejamība.

Dokumentā atbilstoši izvirzītajām prioritātēm ir formulētas risināmās problēmas, noteikts prioritātes stratēģiskais mērķis, rīcības virzieni, sagaidāmie rezultāti, identificēti politikas un darbības rādītāji. Rīcības virzieniem ir pakārtoti uzdevumi, pasākumi, atbildīgās un iesaistītās institūcijas, noteikts finansējuma avots un prognozēts finansējums laika posmam no 2015. līdz 2020. gadam. Šis strukturējums tika ņemts vērā, veicot Pamatnostādņu starposma ietekmes novērtējumu 2017. gadā un gala novērtējumu 2021. gadā.

Pamatnostādņu īstenošanai nepieciešamais finansējums tika plānots, prognozējot optimistisku valsts ekonomikas attīstību, kas ņemts vērā, veicot gala novērtējumu.

Pamatnostādnes tieši ietekmē kultūras apakšnozaru attīstību. Tika plānots, ka 15 kultūras nozaru stratēģijas 2014.–2020. gada periodam precizēs katras nozares attīstības mērķi, stratēģiskos rīcības virzienus un aktivitātes. Gala novērtējuma ietvaros konstatēts, ka ir izstrādāti sekojoši stratēģiskie nozaru dokumenti: Arhitektūras nozares

⁵ Valsts prezidenta paziņojums Nr. 12 no 19.06.2020. Par administratīvi teritoriālās reformas īstenošanu. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/315662-par-administrativi-teritorialas-reformas-istenosanu>, skatīts 25.05.2021.

⁶ Turpat.

stratēģija 2015.–2020⁷, Arhīvu nozares stratēģija 2014–2020⁸, Bibliotēku nozares stratēģija 2014–2020⁹, Rīgas cirka vidēja termiņa darbības stratēģija 2018.–2021. gadam, Dejas nozares stratēģija¹⁰, Digitālā kultūras mantojuma attīstības stratēģija¹¹, Latvijas Dizaina stratēģija 2017–2020¹², Kino un filmu nozares stratēģija 2015–2020¹³, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas darbības stratēģija 2017–2019,¹⁴ Literatūras un grāmatniecības nozares stratēģija 2015–2020¹⁵, Muzeju nozares stratēģija¹⁶, Mūzikas nozares stratēģija¹⁷, Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas un attīstības stratēģija¹⁸, Teātra nozares stratēģija¹⁹, Vizuālās mākslas nozares stratēģija²⁰. Šajos dokumentos ir definētas katras nozares attīstības prioritātes, mērķi un rīcības virzieni, kas īstenojami plānošanas periodā un kas ir pietuvināts Pamatnostādņu plānošanas periodam. Nozaru stratēģiju izstrāde sekmēja katras nozares ekosistēmas dalībnieku un lauka mērogošanu, izaicinājumu apzināšanu, iekšējo un ārējo dialogu sekmēšanu, taču rezultātu sasniegšanas monitorings katras stratēģijas darbības laikā notika atšķirīgi.

Ar Pamatnostādnēm tika saskaņoti gan reģionāla un vietēja līmeņa attīstības plānošanas dokumenti, gan atsevišķu institūciju darbības stratēģijas. Ar Pamatnostādnēm saskaņota arī Valsts Kultūrkapitāla fonda (VKKF) darbība (saskaņā ar VKKF likumu²¹ tā mērķis ir veicināt līdzsvarotu visu kultūras un mākslas nozaru jaunrades attīstību un kultūras mantojuma saglabāšanu valstī saskaņā ar valsts kultūrpolitikas vadlīnijām). Pamatnostādnes tika veidotas, lai plānošana aptvertu visus kultūras un radošo industriju apakšsektoros, tādējādi tām bija izšķiroša nozīme kultūras un radošā sektora mēroga, atbildības jomu un kultūras operatoru funkciju kartēšanā Latvijā – kas joprojām ir aktuāls politikas veidošanas uzdevums.

Pamatnostādnes raksturo pietiekami augsta ārējā saskaņotība. Veicot plānošanas dokumentu hierarhiskās sasaistes ar citiem vidējā termiņa attīstības plānošanas

⁷ https://www.km.gov.lv/sites/km/files/media_file/strategija_arhitektura_final1.pdf

⁸ <https://www.km.gov.lv/lv/media/198/download>

⁹ <https://www.km.gov.lv/lv/media/209/download>

¹⁰ <https://www.km.gov.lv/lv/media/225/download>

¹¹ <https://www.km.gov.lv/lv/media/157/download>

¹² <https://www.km.gov.lv/lv/media/230/download>

¹³ https://www.km.gov.lv/sites/km/files/strategija_filmis_final1.pdf

¹⁴ <https://www.nkmp.gov.lv/lv/media/1612/download>

¹⁵ <https://www.km.gov.lv/lv/media/242/download>

¹⁶ <https://www.km.gov.lv/lv/media/161/download>

¹⁷ <https://www.km.gov.lv/lv/media/248/download>

¹⁸ <https://www.km.gov.lv/lv/media/163/download>

¹⁹ https://www.km.gov.lv/sites/km/files/strategija_teatri_final1.pdf

²⁰ <https://www.km.gov.lv/lv/media/291/download>

²¹ Saeima. Valsts Kultūrkapitāla fonda likums, stājas spēkā 01.01.2004. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=81064>., skatīts 25.05.2021.

dokumenti novērtējumu, jāatzīst, ka tā ir pietiekami augsta, jo veidota ne tikai formāla (nosaucot dokumentus), bet arī saturiska gan vertikālā, gan horizontālā sasaiste (plānoto rīcības virzienu un uzdevumu līmenī) ar citiem, it īpaši ar hierarhiski augstākstāvošiem dokumentiem. Atzinums nav pilnībā attiecināms uz Pamatnostādņu saskaņotību ar hierarhiski zemāk stāvošiem dokumentiem. Saikne ar kultūras un mākslas nozaru, kā arī padotības iestāžu stratēģijām ir vājāka. Nozaru stratēģijas skatāmas kā Pamatnostādnes papildinoši dokumenti.

Pamatnostādnes raksturo augsts iekšējās saskaņotības līmenis, ciktāl aplūkojam atbilstību starp sekojošiem dokumenta elementiem: virsmērķis, problēmas, prioritātes un to mērķi, rīcības virzieni un uzdevumi. Problēmu analīze noteikusi prioritāšu un mērķu izvēli. Rīcības virzieni formulēti atbilstoši mērķiem un problēmām.

Zemāks saskaņotības līmenis pastāv starp rīcības virzieniem un uzdevumiem. Uzdevumu atbilstība rīcības virzieniem ir daļēja, kas rada politikas mērķu sasniegšanas riskus, jo plānoto uzdevumu izpilde tikai daļēji “nosegs” rīcības virzienus un ar to saistīto mērķu sasniegšanu. Galvenās neatbilstības izpausmes:

- uzdevums pēc būtības atkārto rīcības virzienā definēto;
- uzdevums atbilst rīcības virziena idejai, bet neizsmeļ to (ar uzdevumu nav iespējams īstenot rīcības virzienā formulēto);
- uzdevums vairāk atbilst citam rīcības virzienam;
- uzdevumi neatbilst rīcības virziena idejai, radot riskus, ka, izpildot uzdevumus, netiek īstenots rīcības virziens;
- nav atbilstošu uzdevumu kādam rīcības virziena aspektam, radot riskus, ka, izpildot uzdevumus, netiek īstenots rīcības virziens.

Pamatnostādņu uzdevumu izpildei definēti 14 politikas rezultāti un to sasniegšanas novērtējuma vajadzībām kopumā formulēti 35 rezultatīvie rādītāji. Politikas rezultāti un rezultatīvie rādītāji Pamatnostādnēs grupēti atbilstoši izdalītajiem četriem rīcības virzieniem. No formālā viedokļa kategorijai “politikas rezultāti” vairāk atbilstu četrām prioritātēm/mērķiem atbilstoši definēti rezultāti, bet tādi Pamatnostādnēs nav doti. Tas, kas Pamatnostādnēs ir definēts kā “politikas rezultāti”, pēc būtības ir “darbības rezultāti”.

Pamatnostādņu starpposma un gala novērtējumā secināts, ka izvēlētie rezultatīvie rādītāji ne vienmēr trāpīgi atspoguļo plānotos un veiktos pasākumus rezultātu sasniegšanai, jo novērtējuma gaitā iegūtā informācija liecina, ka plānošanas periodā

2014.–2020. nozarē veikto pasākumu un iniciatīvu apjoms tikai daļēji atspoguļojas rezultatīvajos rādītājos un rezultātos. Pamatnostādņu izvērtēšanas procesā ierobežojumus radīja dokumentā nekonsekventi atspoguļots plānotā finansējuma apjoms, dažkārt arī datu avotu trūkums par plānoto rezultātu sasniegšanas pakāpi. Pamatnostādņu izvērtējuma secinājumi balstīti pieejamā informācijā un veidoti, ņemot vērā minētos ierobežojumus.

Virsmērķa, vīzijas, mērķu, politikas rezultātu un rezultatīvo rādītāju sasniegšanas novērtējums

Virsmērķis un vīzija

Pamatnostādnes satur divus vizionāra rakstura plānošanas elementus: vīziju un virsmērķi, kuru sasniegšana plānota līdz 2020. gadam. Vīzijā atspoguļotas četras kultūrpolitikas rezultātu izpausmes dimensijas:

1. Latvija ir valsts ar spēcīgu nacionālo un eiropisko identitāti, kas saglabā un kopj savu kultūras mantojumu, veicina jaunrades procesus un attīsta daudzveidīgu kultūras vidi, kā arī pilnvērtīgi iekļaujas un darbojas Eiropas un pasaules kultūras telpā.
2. Latvijā pieaug to cilvēku īpatsvars, kas attīstījuši un turpina attīstīt savu radošo potenciālu, to aktīvi pielietojot inovāciju radīšanai dažādās jomās – kultūrā, ekonomikā, izglītībā, sociālajā, vides izziņas un aizsardzības jomās u.c.
3. Pieaug kultūras un radošo industriju devums Latvijas tautsaimniecībā un eksportā, Latvijas kultūras izcilā kvalitāte un radošo industriju zīmoli ir pieprasīti ne vien Latvijā, bet arī starptautiskajā tirgū.
4. Latvijā attīstās un nostiprinās radošu pilsētu un teritoriju tīkls, tiek veidotas jaunas darba vietas, radīta iedzīvotājiem pievilcīga dzīves telpa. Rīgas kā Ziemeļeiropas metropoles uzplaukums notiek sinerģijā ar vietējā kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un prasmīgu izmantošanu, kā arī cilvēku radošā potenciāla attīstību visā Latvijā.²²

Savukārt kā Pamatnostādņu virsmērķis noteikts: “Latvija – zeme ar bagātu un koptu kultūras mantojumu, vitālu un daudzveidīgu kultūras dzīvi, radošiem cilvēkiem,

²² Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam „Radošā Latvija”. Pieejams: <http://polsis.mk.gov.lv/documents/4877>, skatīts 12.05.2021.

konkurētspējīgām radošajām industrijām un augšupejošu dzīves kvalitāti ikvienam”. Virsmērķa formulējums satur piecas atslēgas komponentes (kas tālāk eksplicētas četrās vīzijas dimensijās): kultūras mantojuma kopšana, kultūras vitalitāte un daudzveidība, radoši cilvēki, radošo industriju konkurētspēja un iedzīvotāju dzīves kvalitāte.

Gan virsmērķa, gan vīzijas sasniegšanā īpaša loma bija vairākām kultūrvides attīstībai **stratēģiski nozīmīgām kultūras programmām**, kurās iesaistīti dažādu kultūras un mākslas jomu pārstāvji un īpašu lomu spēlēja kultūras un radošā sektora menedžments: “Rīga – Eiropas kultūras galvaspilsēta 2014” programma, Latvijas prezidentūra ES Padomē un tās kultūras programma un Latvijas valsts simtgades programma.

Viena no būtiskākajām virsmērķa un vīzijas komponentēm ir **kultūras mantojuma kopšana**, kuras attīstībā plānošanas periodā ir sniegts būtisks ieguldījums. Kā viens no nozīmīgākajiem plānošanas perioda rezultātiem kultūras mantojuma jomā vērtējama jomas normatīvā regulējuma sakārtošanu, kas ļāva būtiski uzlabot gan materiālā, gan nemateriālā kultūras mantojuma nozaru attīstību, gan atmiņu institūciju – bibliotēku un muzeju darbu. Īpašu ieguldījumu virsmērķa sasniegšanā sniegusi Latvijas Nacionālā bibliotēka (LNB), arī citas atmiņas institūcijas, ietekmējot kultūras mantojuma saglabāšanas procesus un stratēģisko virzību. Nostiprinājusies bibliotēku kā mūzizglītības centru un publisko bibliotekāru kā digitālo aģentu darbības loma. Muzeju nozarē plānošanas periodā 2014.–2020. notikušas radikālas pārmaiņas, kas attīstīja jaunas stratēģiskas pieejas mantojuma saglabāšanā un nostiprināja šīs atmiņas institūcijas lomu mantojuma kopšanā un Latvijas kultūrvide kopumā.

Virsmērķa komponente **radoši cilvēki** ir cieši saistīta ar otru vīzijas dimensiju, kas paredz ar **kultūrizglītību** saistītas aktivitātes. Vislielāko ietekmes spēku apliecinājusī viena no finansētelpīgākajām Latvijas valsts simtgades programmas iniciatīvām Latvijas skolas soma (13 miljoni eiro 2017.–2021.gadam). Kā nozīmīga aktivitāte vērtēta kultūrizglītības pēctecības sistematizēšana un saiknes stiprināšana starp izglītības sistēmu un kultūras un radošā sektora darba tirgu. Pēdējais tiek vērtēts kā uzsākts, bet nenoslēgts process. Tāpat ar īpašu svaru vērtēta pētniecisko aktivitāšu attīstība kultūras un radošā sektora izaicinājumu jomā, Jāzepa Vītola Latvijas mūzikas akadēmijas (JVLMA), LKA un Latvijas Mākslas akadēmijās (LMA) aktivitāte jaunu studiju programmu attīstībā (tostarp minēto triju augstskolu kopīga profesionālā doktora studiju programma mākslās "Mākslas"), kā arī LKA, LNB un LMA augstais starptautiskais zinātniskās darbības ārējais novērtējums. Atzīts arī ieguldījums kvalitātes un izcilības stiprināšanā vidējā profesionālajā kultūrizglītībā, norādot uz

profesionālās izglītības kompetenču centru (PIKC) izveides procesa nozīmi. Ieguldījumu cilvēkresursu attīstībā nodrošinājusi tālākizglītības programmu piedāvājuma attīstība KM padotības augstskolās, Latvijas Nacionālā kultūras centra (LNKC), LNB un kultūras un radošā sektora NVO organizāciju darbībā. Secināms, ka minētās aktivitātes nodrošinājušas, ka Latvijā pieaug to cilvēku īpatsvars, kas attīstījuši un turpina attīstīt savu radošo potenciālu.

Virsmērķa daļa, kas vērsta uz **radošo industriju konkurētspējas stiprināšanu** ir saistīta ar vīzijas trešās komponentes sasniegšanu. Plānošanas perioda sākumā veiksmīgi tika uzsākta kultūras un radošo industriju nozares attīstība, kas 2014.-2020. gadā visspilgtāk izpaudās Radošo industriju inkubatora pirmsinkubācijas un inkubācijas atbalsta programmās. Prioritātes uzdevumu un pasākumu izpildi noteica dažādu, arī ārpus kultūras sektora esošu iesaistīto pušu prioritātes un finanšu instrumentu pieejamība.

Virsmērķa komponentes **iedzīvotāju dzīves kvalitāte (reģionu dimensija)** sasniegšanu sekmēja radošu teritoriju attīstībā veiktie ieguldījumi, kas nostiprināja reģionālo kapacitāti kvalitatīva kultūras piedāvājuma veidošanā un kultūras pieejamības sekmēšanā. Eksperti atzīst, ka pieaugusi reģionu nozīme kultūras procesu veidošanā – reģionālo koncertzāļu vai daudzfunkcionālo centru darbības rezultātā palielinājies profesionālās mākslas piedāvājums reģionālajos centros un sekmēta kultūras pieejamība. Ieguldījumi kultūras infrastruktūrā vai to projektu attīstība sekmējuši vairāku kultūras organizāciju lēcienveida izaugsmi un kultūras procesu attīstību kvalitatīvi jaunā līmenī, piemēram, īpašu impulsu muzeju nozares attīstībai devusi Latvijas Nacionālā mākslas muzeja (LNMM) ēkas rekonstrukcija un Muzeju krātuves atklāšana, kas nodrošināja efektīvu tehnoloģisko iespēju izmantošanu pēcrekonstrukcijas laikā un modernu vidi kultūras vērtību uzkrāšanai, saglabāšanai un popularizēšanā Latvijā un ārvalstīs.

Galvenie šķēršļi iesaistīto pušu skatījumā Pamatnostādņu izpildē ir: 1) mazas iespējas piesaistīt finansējumu pasākumiem, kur esošā budžeta robežās (ļoti bieži norādīts kā ieguldāmais finansējums) nav iespējams nodrošināt izaugsmi; 2) tiesību normatīvo aktu izstrādes un ieviešanas problēmas, kas saistītas ar viedokļu saskaņošanas un politisko lēmumu ietekmēšanas jautājumiem; 3) specifiskas konkrētu kultūras un radošo industriju nozaru un organizāciju attīstības problēmas; 4) nespēja piesaistīt jaunus auditorijas segmentus un auditorijas maksāt(ne)spēja; 5) ATR radītais nestabilitātes un pārmaiņu fons, kas novados provocējis neskaidrību par attīstības prioritātēm kultūrā; 6)

līdzekļu trūkums tehnoloģiski inovatīvai, ambiciozai attīstībai; 7) konkurētspējīga atalgojuma trūkums, kas ietekmē kvalificēta darbaspēka piesaistīšanu; 8) vairākos darba tirgus segmentos aug kvalifikācijas prasības, kas nav samērojamas ar atalgojuma iespējām.

Politikas mērķiem atbilstošo politikas rezultātu un rezultatīvo rādītāju sasniegšana

Pamatnostādņu mērķu un uzdevumu izpildes konstatēšanai kopumā definēti 14 politikas rezultāti un 35 rezultatīvie rādītāji, kas strukturēti atbilstoši Pamatnostādnēs izdalītajiem četrām prioritātēm.

Secināms, ka nozīmīgākie **politikas rezultāti, kas sasniegti 1. prioritātes “Kultūras kapitāla saglabāšana un attīstība, sabiedrībai līdzdarbojoties kultūras procesos”** ietvaros, ir saistīti ar:

- Labvēlīgas vides veidošanu kultūras mantojuma saglabāšanai un attīstībai, kā arī jaunu vērtību radīšanai; tas visspilgtāk izpaužas tautas mākslas un tradicionālās kultūras pasākumu (kas organizēti ar valsts atbalstu) skaita pieaugumā, kā arī radīto jaundarbu (izrādes, koncerti, filmas) skaita sistemātiskā pieaugumā: 2020. gadā 374 jaundarbi (plānoto 330 vietā), tostarp 40 jaundarbi digitālā vidē.
- Kultūras institūciju un mediju iesaisti auditorijas paplašināšanā, veicinot sabiedrības ieinteresētību un līdzdalību kultūras procesos, kas izpaužas kultūras pasākumu apmeklējumu skaita pieaugumā – tas ir būtiski pārsniedzis plānoto (izņemot 2017. gadu, kā arī 2020. gadu, kad pasākumu apmeklējumu skaits radikāli samazinājās COVID-19 pandēmijas ietekmē). 2019. gadā, tas bija 329 apmeklējumi uz 100 iedzīvotājiem gadā. Tāpat par rezultāta sasniegšanu liecina mājsaimniecību patēriņa pieaugums kultūrai un atpūtai no mājsaimniecību kopējā patēriņa izdevumiem %: tas palielinājies no 7,9% 2014. gadā uz 8,1 % 2019. gadā.

Galvenie iemesli 1. prioritātes daļējai izpildei vai neizpildei saistās ar finansējuma trūkumu vai ar citu, ārpus KM, institūciju nepietiekamu ieguldījumu norādīto pasākumu īstenošanā.

Nozīmīgākie sasniegtie politikas rezultāti **2. prioritātes “Radošums mūžizglītībā un uz darba tirgu orientēta kultūrizglītība”** ietvaros ir saistīti ar:

- Konkurētspējīgas augstākās izglītība un pētniecības nodrošināšanu, kas izpaužas, pirmkārt, ar grādu vai kvalifikāciju ieguvušo studentu skaita pieaugumu kultūras, mākslas un mūzikas augstskolās un koledžā (pārsniedz plānoto, izņemot 2017. un

2020. gadu), otrkārt, ar zinātnisko darbu skaita KM pakļautībā esošajās zinātniskajās institūcijās (t.sk. grāmatas, raksti un publikācijas SCI, periodiskajos izdevumos) pieaugumu, kas 2019. gadā (234 darbi) gandrīz dubultā pārsniedz bāzes vērtību (110).

- Personību attīstošu mūzikglītību, īpaši radošuma attīstīšana bērnu un jauniešu vispārējā formālajā izglītībā un neformālajā izglītībā, ko raksturo “Latvijas Skolas soma” projektu skaits, kas 2020. gadā (193 projekti) gandrīz piecas reizes pārsniedz plānoto (40 projekti).
- Ar darba tirgum pielāgotu profesionālo tālākizglītību, kas izpaužas ar strauji pieaugošo tālākizglītības projektu ievaros izglītoto kultūras darbinieku un kultūrizglītības pedagogu skaitu (2945 izglītotie pedagogi 2020. gadā iepretim 1300 plānotajiem).

Galvenie iemesli 2. prioritātes daļējai izpildei vai neizpildei saistās ar finansējuma trūkumu vai administratīviem šķēršļiem.

Nozīmīgākie **politikas rezultāti**, kas sasniegti **3. prioritātes “Konkurētspējīgas kultūras un radošās industrijas”** ietvaros, ir saistīti ar uzņēmējdarbības izaugsmi radošo industriju sektorā, kas izpaužas kā radošo industriju uzņēmumu skaita pieaugums no 9893 2014. gadā līdz 14330 2019. gadā un radošo industriju uzņēmumu īpatsvara no visiem uzņēmumiem pieaugums procentos no 6,5% 2014. gadā uz 7,5% 2019. gadā. Nozarei būtisks ieguvums ir LIAA Radošo industriju inkubatora izveide. Šīs prioritātes neizpildīto vai daļēji izpildīto pasākumu galvenie šķēršļi saistās ar dažādo, bieži ārpus kultūras sektora esošo, iesaistīto pušu prioritātēm un finansējuma trūkumu.

Nozīmīgākie plānotie **politikas rezultāti**, kas sasniegti **4. prioritātes “Radošas teritorijas un kultūras pakalpojumu pieejamība”** ietvaros, ir saistīti ar:

- Kvalitatīvu un daudzveidīgu kultūras pakalpojumu attīstību un pieejamību reģionos, kas izpaužas kā digitāli pieejamo krājuma vienību (muzeji, arhīvi, bibliotēkas) īpatsvara pieaugums %.
- Radošu un ekonomiski aktīvu cilvēkresursu piesaisti un radošas vides veidošana ārpus Rīgas, kas izpaužas kā ārvalstu vairākdienu ceļotāju skaita pieaugums līdz 1935 tūkst. 2019.gadā (plānotais 2020. gadā 1722).

- Rīgas kā Ziemeļeiropas kultūras metropoles attīstību un tās pozitīvā ietekme uz Latvijas līdzsvarotu izaugsmi, kas izpaužas kā profesionālās mākslas pasākumu skaita pieaugums Rīgā plānošanas periodā.

Šīs prioritātes neizpildīto vai daļēji izpildīto pasākumu galvenie šķēršļi saistās finansējuma trūkumu, kā arī to, ka finansētājam ir bijušas citas prioritātes.

Rezultatīvo rādītāju sasniegšanas novērtējums

Pamatnostādņu mērķu un uzdevumu izpildes konstatēšanai kopumā definēti 35 rezultatīvie rādītāji, kas strukturēti atbilstoši Pamatnostādnēs izdalītajām četrām prioritātēm. Rezultatīvajiem rādītājiem ir definētas bāzes vērtības par situāciju uz 2008. gadu, un plānotās sasniedzamās vērtības 2014., 2017. un 2020. gadam. Kopš 2017. gada Kultūras ministrija veikusi rezultatīvo rādītāju izpildes ikgadēju uzskaiti, tādēļ iespējams vērtēt ne tikai kumulatīvi sasniegto gala rādītāju 2020. gadā, bet izsekot arī rādītāju ikgadējām svārstībām.

No kopumā 35 rezultatīvajiem rādītājiem 2020. gadā plānotās vērtības ir sasniegtas vai pārsniegtas 19 rādītājiem (54%), tai skaitā 8 rādītāji ir izpildīti plānotajā apmērā, bet 11 rādītāji ir izpildīti virs plānotā. 11 rādītājiem 2020. gada vērtības ir zem plānotā. Tomēr jāuzsver, ka nepilnīgai rādītāju izpildei ir objektīvi iemesli – galvenokārt tie saistīti ar pandēmijas ietekmi (piemēram, kultūras pasākumu apmeklētāju skaita kritums, starptautisko pasākumu skaita kritums), kā arī atsevišķu projektu un aktivitāšu pārtraukšanu/noslēgšanos.

Vērtējot rezultatīvo rādītāju izpildi konkrēto prioritāšu/mērķu griezumā, novērojams, ka 1. prioritātes (Kultūras kapitāla saglabāšana un attīstība, sabiedrībai līdzdarbojoties kultūras procesos) gadījumā 2020. gadā 5 no 11 rādītājiem ir izpildīti vai pārpildīti, bet 5 bijuši zem plānotās vērtības. Tas saistīts gan ar pandēmijas ietekmi, gan rādītāju uzskaites metodoloģijas maiņu. 2. prioritātes (Radošums mūžizglītībā un uz darba tirgu orientēta kultūrizglītība) ietvaros 6 no 9 rezultatīvajiem rādītājiem ir izpildīti vai pārpildīti, bet 3 bijuši zem plānotās vērtības. 3. prioritātes (Konkurētspējīgas kultūras un radošās industrijas) ietvaros no kopumā 6 rādītājiem 3 ir izpildīti vai pārpildīti, bet 2 zem plānotās vērtības. Savukārt 4. prioritātes (Radošas teritorijas un kultūras pakalpojumu pieejamība) ietvaros 3 no 9 rādītājiem nav novērtējami, jo nav precīzu datu par bāzes vērtību, līdz ar to nav iespējams aprēķināt sekojošos rādītājus. Bet no pārējiem 6 rādītājiem 5 ir izpildīti vai pārpildīti.

Tā kā lielākā daļa rezultātīvo rādītāju nav definēti kā kumulatīvi rādītāji, to izpildi iespējams vērtēt tikai attiecībā pret katra konkrētā gada sasniegtajām vērtībām, nevis kopējo izpildi visā Pamatnostādņu darbības periodā. Atsevišķu rādītāju aspektā novērojams, ka iepriekšējos gados to vērtības ir bijušas ievērojami virs plānotā, bet 2020. gadā atkal kritušās (galvenokārt pandēmijas dēļ). Tādēļ jāuzsver, ka, vērtējot rezultātīvo rādītāju izpildes vērtības ikgadēji, novērojams – vairākums rādītāju vairāku gadu perspektīvā uzrāda pieaugošanas tendences attiecībā pret iepriekšējiem gadiem.

Pasākumu izpilde/neizpilde

Novērtējuma rezultātu kvantitatīvs apkopojums ļauj secināt, ka **lielākā daļa (96%) no plānotajiem pasākumiem ir pilnībā vai daļēji izpildīti**. No kopumā četrās prioritātēs plānotajiem 144 pasākumiem tikai trīs pasākumi (2%) nav izpildīti un trīs pasākumi (2%) zaudējuši aktualitāti.

Analizējot pasākumu izpildi kopumā, var secināt, ka **veiksmīgu izpildi** nodrošina prognozējami un konkrēti finanšu instrumenti – finansējums no KM (nevis citu ministriju budžetiem) un konkrētas mērķprogrammas (VKKF) vai mērķtiecīgi budžeta piešķirumi konkrētām aktivitātēm. Problemātiska ir bijusi to uzdevumu un pasākumu izpilde, kas nav atkarīgi tikai no KM, piemēram, vairāki no 3. prioritātes “Eksportspējīgas kultūras un radošās industrijas” uzdevumiem. Šīs prioritātes neizpildīto vai daļēji izpildīto pasākumu galvenie šķēršļi saistās ar dažādo, bieži ārpus kultūras sektora esošo, iesaistīto pušu prioritātēm un nepietiekamo finansējumu.

Secināms, ka **galvenie iemesli pasākumu daļējai izpildei** ir saistīti ar trīs faktoriem: (1) finansējuma piesaistes problēmām: nav bijusi iespēja piesaistīt finansējumu plānotajā apjomā; vairāku pasākumu daļēju izpildi ietekmējis VKKF budžeta nepietiekamais pieaugums, kas ir būtiski mazāks, nekā plānots dokumenta izstrādes laikā; nav piesaistīts ārējais finansējums (piemēram, ES struktūrfondu līdzekļi); finansētājam ir bijušas citas prioritātes. (2) Kā atbildīgās vai iesaistītās institūcijas noteikti citi, ne kultūras nozares spēlētāji, kuru prioritātes KM var ietekmēt tikai daļēji. (3) Nav panāktas izmaiņas normatīvajos aktos, kas atsevišķos gadījumos saistīts arī ar potenciālo fiskālo ietekmi uz valsts budžetu kopumā.

Iesaistīto institūciju paveiktā novērtējums

Saskaņā ar MK rīkojumu nr. 401²³ par atbildīgo institūciju pamatnostādņu īstenošanā tiek noteikta KM, bet par līdzatbildīgajām institūcijām – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Ekonomikas ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija, Ārlietu ministrija, Zemkopības ministrija un Finanšu ministrija, kas atbilstoši kompetencei nodrošina pamatnostādņēs noteikto uzdevumu īstenošanu.

Pamatnostādņu 5. pielikumā katram veicamajam pasākumam norādītas atbildīgās institūcijas un iesaistītās institūcijas – tās ietver gan augstāk minētās ministrijas, gan arī ļoti dažādas kultūras un saistīto nozaru institūcijas. Tā kā tās daļēji pārklājas – proti, tiek norādītas gan kā atbildīgās, gan kā iesaistītās institūcijas, tādēļ tālāk tās visas kopā raksturosim kā Pamatnostādņu īstenošanā iesaistītās institūcijas.

Ekspertu skatījumā būtiskākās Pamatnostādņu īstenošanā iesaistītās institūcijas, kas atstāja ietekmi uz nozares attīstību kopumā, ir:

Ministrijas: Kultūras ministrija un atsevišķas citas ministrijas, kā vissvarīgākie partneri tiek izceltas divas – Izglītības un zinātnes ministrija, kas īsteno izglītības un zinātnes politiku, kā arī Ekonomikas ministrija un tās pakļautībā esošā tiešās pārvaldes iestāde Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra, kas tiek uztverta kā būtisks sarunu un sadarbības partneris kultūras un radošo industriju attīstībai.

Valsts pārvaldes institūcijas kultūras jomā: Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde, Latvijas Nacionālais arhīvs, Latvijas Nacionālais kultūras centrs, Nacionālais kino centrs, Kultūras informācijas sistēmu centrs. Nozīmīga loma ir **Valsts kultūrkapitāla fondam**.

Pašvaldības. Pašvaldības ir nozīmīgs sadarbības partneris daudzu kultūras nozaru politiku īstenošanā – kultūras mantojuma, kultūrizglītības, Dziesmu un deju svētku tradīcijas saglabāšanas u.c. Pārskata posmā arvien pieaugoša loma bija daudzfunkcionālo koncertzāļu izveidei, tai skaitā nodrošinot profesionālās mākslas pieejamību.

Pārskata periodā īpaša loma ir atsevišķām **nacionālām mākslas un kultūras institūcijām**, kas ne tikai piedāvā savam darbības profilam atbilstošus pakalpojumus un kultūras saturu, bet arī nodrošina koordinējošas un cita veida atbalsta funkcijas savā nozarē. Bez valsts teātriem un koncertorganizācijām, muzejiem, publiskajām

²³ MK rīkojums nr. 401 (prot. Nr. 41 23. §), 29.07.2014. Par kultūrpolitikas pamatnostādņēm 2014.–2020. gadam “Radošā Latvija”

bibliotēkām un citām kultūras institūcijām kā būtiskākās iesaistīto pušu skatījumā tiek izceltas: Latvijas Nacionālā bibliotēka, Latvijas Nacionālais mākslas muzejs un Latvijas Nacionālais vēstures muzejs.

KM pakļautības **kultūras un mākslas augstskolas**, kas nodrošina gan profesionālu sagatavošanu, gan zinātnisko darbību – Jāzepa Vītola Latvijas mūzikas akadēmija, Latvijas Kultūras akadēmija un Latvijas Mākslas akadēmija.

Kultūrpolitikas veidotāju skatījumā izšķiroša nozīme Pamatnostādņu prioritāšu īstenošanā ir bijusi KM **nozaru padomēm un nozaru asociācijām – nevalstiskā sektora pārstāvjiem**. Kā KM sabiedriski konsultatīvām institūcijām svarīga loma bijusi Nacionālajai Kultūras padomei un nozaru konsultatīvajām padomēm. Tikpat būtiska loma kultūrpolitikas veidošanā pārskata periodā ir bijusi nozaru asociācijām un radošajām savienībām. Aktīvākās nozaru asociācijas pārskata periodā ir bijušas Latvijas Radošo savienību padome (LRSP) un Laikmetīgās kultūras nevalstisko organizāciju asociācija (LKNVOA), kas ne tikai attīstīja dažādas aktivitātes savas institūcijas ietvaros, bet plašāk pārstāvēja savas nozares intereses un piedalījās dialogā ar KM par kultūrpolitikas attīstības prioritātēm un risinājumiem, tai skaitā līdzdarbojās Nacionālajā Kultūras padomē.

Iesaistīto pušu un mērķa grupu viedokļi par plānošanas dokumenta ietekmi uz mērķu un rezultātu sasniegšanu

Izvērtējuma ietvaros Pamatnostādņu īstenošanā iesaistīto institūciju viedokļi tika pētīti gan ar kvalitatīvām (individuālās padziļinātās intervijas), gan kvantitatīvām metodēm (kvantitatīva aptauja). Aptaujā sasniegtā respondence iekļauj 1027 mērķgrupām atbilstošus respondentus (72% no tiem pārstāv pašvaldību iestādes, 14% valsts iestādes, 9% nevalstisko sektoru, 5% komercsektoru, 3% valsts kapitālsabiedrības vai pašvaldību uzņēmumus). Kopumā 48% mērķgrupu pārstāvju novērtē, ka ikdienas darbā vismaz dažreiz ir izmantojuši Pamatnostādnes. Tomēr katrs ceturtais apgalvo, ka nekad nav izmantojis Pamatnostādnes. Vēl 26% nevar konkrēti atbildēt uz šādu jautājumu. Tomēr jāuzsver, ka, salīdzinot ar starpposma izvērtējumu, par 6% ir pieaudzis to īpatsvars, kuri Pamatnostādnes ir izmantojuši.

To, ka ikdienas darbā Pamatnostādnes ir izmantotas vismaz dažreiz, biežāk atzinuši bibliotēku (55% apgalvo, ka ir izmantojuši), kultūrvēsturisko vietu (64%), muzeju

(64%), pārvaldes institūciju (68%) pārstāvji. Savukārt Pamatnostādnes savā darbā izteikti retāk izmantojuši valsts kapitālsabiedrību (36% nekad nav izmantojuši), nevalstiskā sektora (48%) un komercsektora (58%) pārstāvji, kā arī koncertorganizāciju (71%), teātra (38%), mākslas galeriju (83%) pārstāvji.

Salīdzinājumā ar 2017. gada vērtējumu 2021. gada dati liecina, ka mērķgrupu vērtējums ir būtiski uzlabojies. Visbūtiskāk pieaudzis pozitīvo vērtējumu īpatsvars par iedzīvotāju aktivitāti kultūras patēriņā – ja iepriekš to pozitīvi vērtēja 49% aptaujāto, tad šogad jau 79%. Būtiski pieaudzis pozitīvo vērtējumu īpatsvars par Latvijas kultūras satura pieejamību digitālajā vidē (no 62% līdz 76%), kultūras infrastruktūras stāvokli kopumā (no 50% līdz 63%). Salīdzinoši vismazāk mainījies kultūras nozares finansējuma vērtējums (28% pozitīvo vērtējumu iepriekš, 36% – 2021. gadā). Secināms, ka mērķa grupu pārstāvju vērtējums ir saistīts/pamatots ar ieguldījumiem un aktivitātēm konkrētajos kultūras nozares aspektos. Kā galvenos šķēršļus kultūras organizāciju attīstībai nozares pārstāvji skata: nepietiekamu finansējumu (gan atalgojuma aspektā, gan kultūras jomas projektiem pieejamā finansējuma aspektā); iedzīvotāju intereses trūkumu par kultūras piedāvājumu; ar infrastruktūru saistītos ierobežojumus; COVID-19 pandēmijas radītā ietekmi. Secināms, ka paustie viedokļi lielā mērā sakrīt arī ar iepriekš sniegtajiem datiem par kultūras sektora attīstības kopējiem novērtējumiem, kā problēmjomas identificējot nepietiekamo finansējumu, novecojošo un nepietiekamo infrastruktūru, daļēji arī iedzīvotāju pasivitāti esošā kultūras piedāvājuma patēriņā.

Pamatnostādņu īstenošanā ieguldīto resursu un to izlietojuma novērtējums

Secināts, ka finansējuma atbilstību plānotajam pilnā apjomā nav iespējams novērtēt vairāku iemeslu dēļ, tādēļ iegūtie dati atklāj tikai indikatīvu priekšstatu par izpildes pakāpi. Valsts budžeta un piesaistītā ES finansējuma plānošanas un ieguldījumu uzskaites specifika liedz pilnā apjomā novērtēt ieguldīto finansējumu 2015.–2020. gadā. Tomēr sniegts indikatīvs novērtējums, kas daļēji atspoguļo, kuru prioritāšu īstenošana ir bijusi pamatā KM pārraudzībā, bet kuru īstenošana ir bijusi lielākā pakāpē atkarīga no citiem finansējuma avotiem un ārējiem faktoriem. Kopējie ieguldīto finanšu resursu aprēķini liecina, ka tie bijuši 68,3% apmērā no plānotā. Tāpat plānots, ka kopējie

finanšu ieguldījumi visā Pamatnostādņu īstenošanas periodā būs 431,8 miljoni EUR apmērā, bet izpilde bijusi 295,0 miljonu apmērā. Jāuzsver, ka izteikti atšķirīga ir situācija katrā no Pamatnostādņu prioritātēm. Ja 1. prioritātes ietvaros īstenotajiem pasākumiem finanšu ieguldījumu izpilde ir 81,1% un 4. prioritātes ietvaros 70,5%, tad 2. prioritātes ietvaros 55,9%, bet 3. prioritātes tikai 37,9%. Līdzīgas nevienmērīguma tendences vērojamas arī katrai prioritātei pakārtoto rīcības virzienu ietvaros, kur ieguldījumu izpilde ir intervālā no 5,8% (Darba tirgum pielāgota profesionālā tālākizglītība) līdz 172% (Kultūras institūciju un mediju iesaiste auditorijas paplašināšanā, veicinot sabiedrības ieinteresētību un līdzdalību kultūras procesos).

Kopumā Pamatnostādnes raksturojamas kā nozares vajadzību un attīstības perspektīvu fiksējošs dokuments, ar kura palīdzību tiek piešķirta stratēģiska nozīme noteiktām kultūrpolitikas prioritātēm un – formalizēti nozares attīstības mērķi, rīcības virzieni un uzdevumi. Pamatnostādnes kultūrpolitikas veidotāji izmanto kā politiskās argumentācijas instrumentu, tām raksturīga izteikta lēmumu leģitimizācijas funkcija. Datu uzkrāšanas problēma, kas aktualizējās gan starpposma novērtējumā, gan gala novērtējumā, var radīt būtiskus šķēršļus politisko lēmumu argumentācijā un pat veselu kultūras nozaru attīstībā (piemēram, radošās industrijas), kā arī mazināt Pamatnostādņu kā plānošanas dokumenta kontroles funkcijas nozīmi.

Gala novērtējums ļauj secināt, ka, Pamatnostādnes plānotie politikas rezultāti ir sasniegti tiktāl, ciktāl to sasniegšanu neierobežoja finansiālie un starpministriju sadarbības šķēršļi.

Rekomendācijas

- Nākošā vidējā termiņa kultūrpolitikas plānošanas dokumenta izstrādes gaitā un sasniedzamo rezultātu līmenī ieteicams veidot ciešāku hierarhisku saikni ar nozaru politikas plānošanas dokumentiem un padotības iestāžu stratēģijām. Noteikt precīzu nozaru plānošanas dokumentu un iestāžu stratēģiju izstrādes, ieviešanas un izvērtēšanas kārtību, datu uzkrāšanas kārtību un atbildīgās institūcijas.
- Nākošā vidējā termiņa kultūrpolitikas plānošanas dokumentā konceptuāli integrēt uzdevumu un pasākumu kopas, kas nodrošinās Nacionālā attīstības plāna (NAP) 2021.–2027. 5. prioritātes [Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei] ietvaros

plānoto rīcības virzienus “Cilvēku līdzdalība kultūras un sporta aktivitātēs” un “Kultūras un sporta devums ilgtspējīgai sabiedrībai” uzdevumus: nodrošināt kultūras pieejamību, tostarp Dziesmu un deju svētkus, Latvijas skolas somas programmu; mākslinieciski daudzveidīgu un augstvērtīga kultūras piedāvājumu, kultūras talantu ataudzi, kultūras ekonomisko pienesumu, ieguldījumu tūrismā un valsts tēla attīstībā.

- Nākošā vidējā termiņa kultūrpolitikas plānošanas dokumenta izstrādes gaitā, jo īpaši pamatnostādņu Rīcības plāna ietvaros, rekomendējams veidot ciešāku loģisko atbilstību starp rīcības virzienu un uzdevumu formulējumiem, identificēt precīzus rezultātīvo rādītāju datu avotus un noteikt konkrētus atbildīgos par datu uzkrāšanas procesu.
- Attīstīt ticamu un iespējamu vidējā termiņa finansējuma piesaistes prognozēšanas praksi. Attīstīt politiskus scenārijus to stratēģiski prioritāro pasākumu ieviešanai, ko apdraud finansējuma piesaistes riski.
- Nākošā vidējā termiņa kultūrpolitikas plānošanas dokumenta izstrādes gaitā, jo īpaši Pamatnostādņu Rīcības plāna ietvaros, integrēt uzdevumus un pasākumus, kas reaģē uz jaunajiem kultūrpolitikas vides izaicinājumiem.

Pētījuma anotācija

Pētījuma mērķis, uzdevumi un galvenie rezultāti	Izvērtējuma mērķis bija izstrādāt kultūrpolitikas pamatnostādņu „Radošā Latvija” (2014–2020) īstenošanas gala novērtējumu.
Galvenās pētījumā aplūkotās tēmas	Mērķu un rezultātu sasniegšanas novērtējums Ietekmes novērtējums Politikas rezultātu un rezultatīvo rādītāju novērtējums Iesaistīto pušu novērtējums Resursu izlietojuma novērtējums Mērķa grupu viedokļa analīze Rekomendāciju sniegšana
Pētījuma pasūtītājs	Latvijas Republikas Kultūras ministrija.
Pētījuma īstenotājs	Latvijas Kultūras akadēmija
Pētījuma īstenošanas gads	2021
Pētījuma finansēšanas summa un finansēšanas avots	9900,00 EUR, neieskaitot pievienotās vērtības nodokli. Finansētājs: Latvijas Republikas Kultūras ministrija.
Pētījuma klasifikācija	Padziļinātas ekspertīzes pētījums.
Politikas joma, nozare	7.2. Kultūras attīstība.
Pētījuma ģeogrāfiskais aptvērums	Visa Latvija.
Pētījuma mērķa grupa/-as	Pamatnostādņu īstenošanā iesaistīto kultūras organizāciju un institūciju pārstāvji.
Pētījumā izmantotās metodes pēc informācijas ieguves veida:	
1) tiesību aktu vai politikas plānošanas dokumentu analīze	Jā
2) statistikas datu analīze	Jā
3) esošo pētījumu datu sekundārā analīze	Jā
4) padziļināto/ekspertu interviju veikšana un analīze	Jā
5) fokusa grupu diskusiju veikšana un analīze	Nē
6) gadījumu izpēte	Nē
7) kvantitatīvās aptaujas veikšana un datu analīze	Jā
8) citas metodes (norādīt, kādas)	Nē
Kvantitatīvās pētījuma metodes:	
1) aptaujas izlases metode	Pašatlase.
2) aptaujāto/anketēto respondentu/vienību skaits	1027 respondenti.
Kvalitatīvās pētījuma metodes:	
1) padziļināto/ekspertu interviju skaits	10
2) fokusa grupu diskusiju skaits	-
Pētījuma pasūtītāja kontaktinformācija	Laura Turlaja, Kultūras ministrijas Kultūrpolitikas departamenta direktore; tālr. 67330250; e-pasts Laura.Turlaja@km.gov.lv
Pētījuma autori (autortiesību subjekti)	Anda Laķe, Baiba Tjarve, Gints Klāsons